

Boekbesprekingen

K.L. Weerheijm. *Zuigflescariës: Wolf in schaapskleren*. 92 bl., geïll. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 1995. Prijs f 89,00. ISBN 90 313 1980 5.

Fluoride, goede mondreiniging en ander preventief gedrag hebben ervoor gezorgd dat de gebitsgezondheid bij de jeugd enorm verbeterd is. Toch zijn er nog jonge kinderen, vooral peuters en kleuters, waarbij al in een vroeg stadium cariës wordt geconstateerd. De oorzaak, zo blijkt uit diverse onderzoeken, ligt veelal in het langdurig gebruik van een zuigfles in combinatie met zoete vloeistoffen of melk. Sinds de plastic zuigflesjes in zwang zijn geraakt, die in tegenstelling tot een glazen uitvoering geschikt zijn voor zelfbediening door peuter en kleuter, is het verlengd gebruik van een zuigfles toegenomen. De combinatie van frequent gebruik en zoete inhoud heeft desastreuze gevolgen voor het doorgebroken melkgebit.

In dit boek belichten diverse auteurs, onder leiding van K.L. Weerheijm, het fenomeen zuigflescariës. Al in de inleiding wordt hiervan een duidelijke definitie gegeven: "Zuigflescariës is tandbederf dat kort na de doorbraak begint in de boventanden van de peuter, meestal op vlakken die normaal gesproken gaaf blijven, en zich vervolgens uitbreidt in de volgorde van doorbraak van de gebitselementen. De bovenelementen worden altijd eerder aangetast dan de vergelijkbare onderelementen. Het onderfront wordt altijd als laatste aangetast".

In de volgende hoofdstukken wordt het fenomeen (zuigfles)cariës voor wat betreft zijn etnologie, epidemiologie, preventie en therapie geïllustreerd en nader uitgewerkt. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de orthodontische aspecten van een vroegtijdig verlies van het bovenfront. Helaas werd geen aandacht besteed aan de effecten van een vroegtijdig verlies van de melkmolaren, waarvan in sommige gevallen grotere orthodontische consequenties verwacht kunnen worden. In het laatste hoofdstuk 'Praktijkgevallen' wordt een aantal beeldende voorbeelden beschreven. Het nawoord is een pleidooi voor multidisciplinaire aanpak. Zuigflescariës is geen probleem van de tandheelkundige praktijk alleen. Ook ouders, consultatiebureaus, huisartsen, ziekenhuispersoneel en andere betrokkenen in de peuterzorg hebben hierin een taak.

Men zou de indruk kunnen hebben dat tandheelkundige behandeling van kinderen met uitgebreide (zuigfles)cariës uitsluitend is weggelegd voor specialisten. De algemeen-practicus, met affiniteit voor de behandeling van kinderen, kan juist met kennis en inzichten zoals gepresenteerd in dit boek het curatieve probleem zelf goeddeels klaren.

De auteurs hebben een veelzijdig boek gemaakt, dat ook prettig leesbaar is en een afgerond geheel vormt. Niet alleen (aanstaande) tandartsen en mondhygiënisten kunnen er hun voordeel mee kunnen doen. Het woordgebruik en de gehanteerde begrippen zijn zodanig gekozen dat diverse hoofdstukken ook zeker geschikt zijn voor ouders en personen die

zijdelings met het probleem van zuigflescariës te maken krijgen.

F.W.A. Frankenmolen, Ewijk

J.L. Ferracane. *Materials in Dentistry, Principles and Applications*. 360 bl., geïll. Philadelphia: J.B. Lippincott Company, 1995. Prijs £ 26.00. ISBN 0 397 54955 5;
B.S.N. Smith, P.S. Wright, D. Brown. *The Clinical Handling of Dental Materials*. 2e druk. 263 bl., geïll. Oxford: Wright/Butterworth-Heinemann Ltd., 1995. Prijs £ 35.00. ISBN 07236 10231.

Het is bij voortduren een spannende aangelegenheid indien er weer een nieuw materiaalkundig boek ten behoeve van de tandheelkunde verschijnt. Steeds weer is de hoop gevestigd op het ideale boek. In zo'n boek zou het hele scala van tandheelkundige materialen aan bod moeten komen, waarbij de relevante eigenschappen behandeld worden in relatie tot hun verwerkingswijze en klinisch functioneren. Er zijn een aantal redenen aan te voeren waarom de verwachtingen op zo'n boek een illusie zal blijven. In de eerste plaats bestrijkt het scala welhaast de hele tandheelkunde en op de tweede plaats noopt behandeling van de stof een eigen interpretatie die vaak al niet een algemeen geldende hoeft te zijn. De auteur zal dus voor accenten moeten kiezen. Een bijkomend probleem om een actueel beeld te verschaffen van de tandheelkundige materiaalkunde is de snelle ontwikkeling waardoor de behandelde producten vaak obsoleet aandoen.

De twee te bespreken materiaalkunde boeken zou je samen moeten gebruiken om enigszins tegemoet te komen aan het bovengestelde. Het boek 'Materials in Dentistry, Principles and Applications' van Jack L. Ferracane doet recht aan de titel. Van alles komt aan bod; karakterisering van materialen in het algemeen en die voor de diverse deelgebieden in het bijzonder. Preventie, tijdelijke restauraties, materialen voor de esthetische behandeling van fronttanden, plastische materialen voor de molaarstreek, alle materialen die in verband gebracht kunnen worden met kroon en brugwerk en de volledige prothese, implantaat en orthodontische materialen komen aan bod en slijtage en polijsten wordt behandeld.

Het boek wordt afgesloten met een adequate – zij het op de Amerikaanse markt afgestemde – producentenlijst. Een lijst met terminologie, een goede index en de antwoorden op de zelfstudievragen sluit ieder hoofdstuk af. Ferracane is erin geslaagd om op heel levendige wijze de stof niet te diepgaand, maar zeker ook niet oppervlakkig aan ons duidelijk te maken. Aantrekkelijk is ook dat hij de slechts zeer summiere aangehaalde literatuur met een kort excerpt ervan verduidelijkt. Hoewel Ferracane het manuscript kennelijk aan diverse individuen uit belendende disciplines heeft voorgelegd, is het een duidelijk persoonlijke monopolie geworden die daardoor duidelijk leesbaar blijft dan de boeken die bestaan uit hoofdstukken die elk door een ander, wellicht super-specialist geschreven zijn. Een goed boek voor student en practicus.

Het tweede ter recensie voorliggende boek is een tweede druk van een werk waarvan ik het bestaan niet kende. Ook ditmaal dekt de titel de lading goed. 'The Clinical Handling of Dental Materials' door B.S.N. Smith, P.S. Wright en D. Brown is een praktisch boek. Als het ware een uitgebreide gebruiksaanwijzing met enige wetenschappelijke achtergrondinformatie over de gebruikte materialen. Heel leerzaam, maar te

oppervlakkig voor de student en wellicht maar af en toe interessant voor de algemeen-practicus. Veel meer dan in het hieraan voorafgaand, besproken boek is dit meer een doe- dan een denkboek. Ik ben ervan overtuigd dat het begrijpen van het gedrag van materiaal tot veel betere resultaten leidt dan het volgzzaam uitvoeren van handleidingen. Daar is het vak veel te gecompliceerd voor. Toch is het wel de moeite waard om een boek als dit door te nemen om alles weer eens op een rijtje te hebben. Diagnose, preventie, cariësbehandeling, endodontie, indirecte restauraties, parodontologie en chirurgie, partiële en volledige prothese alsmede orthodontie worden materiaalkundig in 260 bladzijden belicht. Ook hier weer een uitgebreide productenlijst en een goede index. De literatuurverwijzingen zijn betrekkelijk willekeurig gekozen en zeker niet altijd relevant. Als men ervan uitgaat, dat men de materiaalkundige achtergrond van al het tandheelkundig handelen in een boek ondergebracht moet en kan worden, dan is dit werk een aardige poging daartoe. De oververmijdelijke beperkingen, zoals in de inleiding van deze bespreking aangegeven, moet men dan voor lief nemen.

C.L. Davidson, Amsterdam

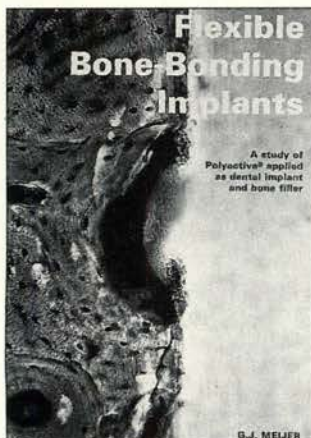
G.J. Meijer. Flexible bone-bonding implants. A study of Polyactive® applied as dental implant and bone filler. 159 bl. Utrecht: Universiteit van Utrecht, 1996. Academisch proefschrift.

In het algemeen zijn implantaten ankylotisch met het omliggende bot verbonden. Enerzijds is dat zeer gewenst, aangezien het optimale osseointegratie garandeert; anderzijds kan het nadelig zijn omdat krachten op het implantaat direct op het bot kunnen worden overgebracht. Dit zou tot mechanisch overbelasting en dus tot bot- en implantaatverlies kunnen leiden, vooral in die situaties waarin permanent functionele krachten optreden en weinig bot aanwezig is, bijvoorbeeld bij bruxisten met implantaten in de bovenkaak.

In dit proefschrift wordt verslag gedaan van een onderzoek naar de mogelijkheden van 'polyactieve' als flexibele laag tussen implantaten en bot. Polyactieve is een combinatie van een polyethyleen oxide (PEO) en een polybutyleen terephthalate (PBT). Het heeft afhankelijk van de samenstelling een zekere mate van flexibiliteit.

Het onderzoek omvat een 'eindige elementen' studie en enkele dierexperimentele onderzoeken. Het eerste onderzoek toont aan dat de krachten bij belasting van bot door implantaten zich vooral om de hals van het implantaat lokaliseren. Dit pleit tegen het toepassen van een flexibele element in de suprastructuur en vóór het toepassen van een flexibele tussenlaag. In de dierexperimentele onderzoeken wordt een hoge mate van bot-implantaatcontact gevonden; hetgeen onder andere wordt toegeschreven aan het feit dat het implantaat na inbrengen zwelt omdat het vocht opneemt. Voor degenen die meer willen weten over de achtergronden van de mechanische aspecten van implantaten en de mogelijkheden van moderne onderzoeksmethoden kan ik het proefschrift aanbevelen.

M.A.J. van Waas, Amsterdam

Kennedy's paediatric operative dentistry. M.E.J. Curzon, J.F. Roberts, D.B. Kennedy. 4e druk. 197 bl., geïll. Oxford: Wright/Butterworth-Heinemann Ltd., 1996. Prijs £ 29.50. ISBN 0 7236 1016 9.

Bij Wright verscheen de vierde, radicaal herziene versie van het 'Pedo-standaardwerk' van Kennedy. Naast de auteur tekenden Curzon en Roberts voor de uitbreiding naar twintig hoofdstukken om ruimte te geven aan "de veranderingen in de kindertandheelkunde van de afgelopen tien jaar". Dit laatste is in het boek echter onvoldoende terug te vinden. Zo zal de lezer tevergeefs zoeken naar medicamenteuze ondersteuning van de gedragsbeïnvloeding, chloorhexidine gebruik en de toepassing van weefselsparende technieken anders dan de PRR.

Wat de auteurs wel kunnen aanbieden is een boek met solide restauratieve inzichten, veel tekeningen en foto's over de te volgen (curatieve) behandelroute. Daarbij kon voor een groot deel geleund worden op de basis die in de eerste boeken van Kennedy gelegd was. In die tijd bestond er een flinke scheiding tussen preventieve en restauratieve zorg. Kennedy koos vooral voor de restauratieve kant. In de huidige stijl van de kindertandheelkunde lopen preventieve en restauratieve inzichten veel meer in elkaar over.

Hoewel de titel van het boek aangeeft dat het vooral om een curatief (operative dentistry) boek gaat, zou een wat bredere belangstelling op het gebied van de curatieve preventie en weefselsparende technieken niet hebben misstaan. Het boek zou zeker aan waarde hebben gewonnen, als gebruik was gemaakt van een juister geciteerd breder literatuur bereik.

Een standaardwerk moet enige jaren meegaan en stand houden in een stroom van nieuwe ontwikkelingen. De auteurs hebben wellicht gekozen voor een al te behoudende versie, waardoor de Nederlandse algemeen-practicus anno 1996 zich er slechts met moeite in kan terugvinden.

K.L. Weerheijm, Amsterdam

Recensie-exemplaren

Het merendeel van de hier aangekondigde uitgaven zal nog nader in één van de volgende afleveringen worden besproken.

1. W.H. Mörmann, CAD/CIM in aesthetic dentistry. CEREC 10 year anniversary symposium. 644 bl., 381 afb. Berlin: Quintessence Publishing Co Ltd., 1996. Prijs £ 52.00. ISBN 3 87653 653 1.
2. D.M. Brunette. Critical thinking. Understanding and evaluating dental research. 248 bl., 42 afb. Chicago: Quintessence Publishing Co Ltd., 1996. Prijs £ 30.00. ISBN 0 86715 301 6.
3. Raad Beroepen Individuele Gezondheidszorg. Periodieke registratie. Advies over de toepassing van artikel 8 van de Wet BIG. 44 bl. Zoetermeer: Raad Beroepen Individuele Gezondheidszorg, 1996. Deze publicatie is te bestellen door overmaking van f10,00 op giro-nummer 4062654 t.n.v. publicaties NRV te Zoetermeer o.v.v. publicatienummer B3/'96.
4. A. Richardson. Interceptieve orthodontics. 3e druk. 88 bl., 190 afb. London: British Dental Association, 1995. Prijs £ 15.00. ISBN 0 904588 459.
5. M. Rudolphy. Diagnosis of secondary caries. Amsterdam: Academisch Centrum voor Tandheelkunde Amsterdam, 1996. Academisch proefschrift.